

**Belgian
Feed
Association**

Inventaris soja

Samenvatting van de sojastudie

Liesbeth Verheyen

17/08/2016

Soja is het belangrijkste eiwithoudende gewas in de wereld. De volvette sojabonen bevatten gemiddeld 35% ruw eiwit en 20% ruw vet, waardoor ze zowel voor mens en dier een goede energie- en eiwitbron zijn. De sojaboon bevat de acht essentiële aminozuren. Daarenboven zijn sojabonen ook bijzonder rijk aan vitaminen en mineralen.

In 2014 werd er wereldwijd 308.4 miljoen ton soja geproduceerd, op 117.7 miljoen hectare landbouwgrond (FAOstat). Bijna 80% van de wereldproductie van sojabonen is afkomstig uit slechts 3 verschillende landen: VS, Brazilië en Argentinië. Europa is een relatief kleine producent. De productie bedroeg in 2014 zo'n 9.0 miljoen ton. De belangrijkste producerende landen zijn Oekraïne, Rusland, Italië, Servië, Roemenië, Frankrijk en Oostenrijk. Het zal jullie niet verwonderen als de 3 topproducerende landen eveneens de grootste exporteurs zijn. Wel verwonderlijk is dat Nederland de achtste grootste uitvoerder van de wereld was in 2013, zelfs als het land geen soja verbouwt. Nederland is voor Europa echter een belangrijk doorvoerluik van soja wegens de strategisch gelegen havens van Amsterdam en Rotterdam. In 2013 stond Nederland op de zesde plaats van de grootste importerende landen met een hoeveelheid van 3.31 miljoen ton sojabonen. Net voorafgegaan door Spanje en Duitsland met respectievelijk 3.4 en 3.6 miljoen ton (FAOstat).

China is een land dat zeer veel soja verbruikt. Het land produceert en importeert grote hoeveelheden soja en exporteert quasi niets. In 2014 bedroeg de hoeveelheid geproduceerde soja 12.2 miljoen ton en de hoeveelheid geïmporteerde soja was 65.5 miljoen ton (FAOstat).

Soja is een olierijk gewas dat na crushing ongeveer 19% olie oplevert, 74 à 81% sojaschroot en 3% vezels. De bijproducten van de olieverwerkende industrie zijn zeer nuttig voor andere doeleinden daar ze veel eiwit en essentiële aminozuren bevatten. De hoofdbrok van de bijproducten vindt zijn bestemming in het diervoeder. De sojaolie is vooral voor menselijke consumptie bestemd. Het persen van de sojabonen gebeurt grotendeels in de productielanden (FEDIOL). Argentinië is de koploper in het verhandelen van sojaschroot, gevolgd door Brazilië. In 2013 werd 26.3 miljoen ton sojaschroot uit niet-Europese landen in Europa geïmporteerd.

In de belangrijkste Europese importhavens zoals Rotterdam, Amsterdam, Hamburg-Harburg, Frankfurt,... wordt eveneens sojaschroot geproduceerd (FEDIOL).

België produceert geen sojabonen en is dus voor het gebruik van soja in food en feed volledig afhankelijk van de invoer ervan uit het buitenland. In 2011 kwam het grootste deel van deze invoer uit Brazilië, gevolgd door Canada en Nederland (FAOstat). In 2014 werd er 0.31 miljoen ton sojabonen geïmporteerd, waarvan 116000 ton terug geëxporteerd werd. Het grootste deel hiervan blijft binnen Europa. De hoeveelheid sojaschroot die in 2013 in België werd geïmporteerd, ligt bijna 4 keer hoger dan dat van sojabonen. Ook hier wordt er weer een deel (488000 ton) terug van uitgevoerd (FEDIOL). Als we de balans maken voor het jaar 2014 van zowel sojabonen als sojaschroot kan vermeld worden dat er in België 193000 ton sojabonen verbruikt werd en 398000 ton sojaschroot (FEDIOL).

Sojaproducten worden in voeder gebruikt met als voornaamste rol het aanvullen van het gehalte darmverteerbaar eiwit. Door het hoge eiwitgehalte en de gunstige aminozuursamenstelling is soja een goede eiwitbron. Ook heeft soja een gunstige vetzuursamenstelling. Nadeel is echter dat sojaschroot, in vergelijking met dierlijk eiwit, meer

kalium bevat, wat niet goed is voor jonge dieren omwille van de laxerende effecten. Voor jonge dieren dient men dus de hoeveelheid soja te beperken en aminozuren toe te voegen. Ook de hoge inhoud aan anti-nutritionele factoren (ANF) beperkt het gebruik van soja voor het voeden aan jonge dieren. Anti-nutritionele factoren zijn stoffen die de plant beschermen tegen aantasting door insecten, knaagdieren, micro-organismen, enz. Ze kunnen de nutriëntenverteerbaarheid, o.a. de eiwitten, negatief beïnvloeden. De meeste ANF zijn echter thermolabiel waardoor ze na verhitting geïnactiveerd worden. Hierdoor worden de rauwe sojabonen niet als dusdanig gebruikt, maar dienen ze eerst een behandeling zoals toasting te ondergaan.

Wereldwijd wordt kritisch gekeken naar het gebruik van soja, met specifieke aandacht voor Brazilië, wegens de steeds toenemende ingenomen arealen. Tot op heden zijn er nog geen alternatieve eiwitbronnen voorhanden waardoor een 1 op 1 vervanging van sojaproducten mogelijk is. Als mengvoedersector proberen wij dan ook oor te geven voor de problematiek en zo namen we in 2006 het initiatief om het platform maatschappelijk verantwoorde diervoederstromen (MVDS) op te richten. Met het platform wensen wij zowel de productieketen van soja te verduurzamen, als de import van soja te reduceren door het gebruik van lokale eiwitten te stimuleren. In 2009 startte BFA met de aankoop van duurzame soja. Elk jaar werd de hoeveelheid duurzame soja opgetrokken en werden er strengere eisen gesteld aan de duurzaamheidscriteria gebaseerd op deze van RTRS (Round Table on Responsible Soy). Sinds 2013 heeft BFA al enkele duizenden tonnen non-GM aangekocht binnen een overeenkomst gesloten met een retail-bedrijf.